

A fumei öböl Cladocerái.

Irta Dr. Daday Jenő.¹⁾

A *Cladocera* vagy *Ágascsápi-rákok* név alá foglalt alsóbbrendű rákokcskák, tudvalevőleg, azok közé a vízi mikroszkopi állatkák közé tartoznak, a melyeknek fajai közül a túlnyomó többség az édesvizet népesíti s csak nagyon kevés a kevert vagy brak-, sós- és tengervizet lakó. A kétszázat is megközelítő s a Sars G. O. nyomán megkülönböztetett nyolcz családba (*Leptodoridae*, *Polyphemidae*, *Lynceidae*, *Lyncodaphnidae*, *Bosminidae*, *Daphnidae*, *Sididae*, *Holopedidae*²⁾), tartozó faj között ugyanis húsznál nem sokkal több a tengerekben élőknek száma, a melyek a *Sididae*-családba tartozó *Penilia*-fajok kivételével valamennyien a *Polyphemidae*-családnak a képviselői. És talán legfőképen ebben rejlik magyarázata annak, hogy míg az édes vizeket népesítő fajokra vonatkozó ismereteink már a 18-ik század elején kezdődnek, addig a tengeriek felől szóló első adatok csak a 19-ik század első felének vége tájáról datálódnak.

Lo v é n S. volt ugyanis az, aki 1836-ban az első tengeri *Cladocera*t tanulmányozta és *Evadne Nordmanni* név alatt mint új genust és speciest vezette be a tudományba.³⁾ A további lépést e téren D a n a J. D. tette 1849-ben, mikor az Atlanti oceán különböző pontjain gyűjtött példányok és illetőleg két faj alapján körülírja a *Sididae*-családba tartozó *Penilia* új genust.⁴⁾ Az *Evadne*-genus-nak közel rokonát majdnem egyidejűleg Lilljeborg W. és D a n a J. D. jellemezte 1853-ban. Lilljeborg W. eme harmadik új genus megjelölésére a *Podon* nevet alkalmazta,⁵⁾ míg D a n a J. D. a *Pleopsis*-nevet hozta forgalomba.⁶⁾ A két genus-név közül azonban a Lilljeborg-féle *Podon* győzedelmeskedett.

¹⁾ Előadta szerző a Természettudományi Társulat állattani szakosztályának 1901. ápr. 12-iki ülésén.

²⁾ D a d a y J., A magyarországi Cladocera-k magánrajza. 1888.

³⁾ L o v é n S., *Evadne Nordmanni* ett hittils okändts Entomostracon. — Königl. Vetensk. Akad. Handlingar för år 1835.

⁴⁾ D a n a J. D., *Conspectus Crustaceorum in orbis terrarum circumnavigatione* C. Wilkes a Classe Reipubl. foed. duce collect. — Proc. Am. Acad. arts and science. Vol. 2. p. 47.

⁵⁾ L i l l j e b o r g W., *De Crustaceis ex ordinibus tribus etc.* 1853. p. 161.

⁶⁾ D a n a J. D., *United States Exploring expedition during the years 1838—42.* Vol. 14. Crustacea. Part. II. p. 1269.

Az épen említett három genus mellé a legújabb időkig egyetlen más sem csatlakozott s a mindinkább szaporodó vizsgálatok csupán a fajok számát szaporíthatták. Sars G. O. azonban 1897-ben a Kaspi tenger *Cladocerái*-nak tanulmányozása alapján nemcsak, hogy a már meglevő egyik-másik genus: *Polyphemus*, *Evadne* fajainak a számát gyarapította, hanem a *Cercopagis*- és *Apagis*-genusok jellemzése kapcsán a nemekét is növelte⁷⁾. Adatainak érdekességét növeli különben az is, hogy az eddig kizárólag édes vízinek ismert *Polyphemus*-genusnak egy tengeri fajtát is bemutatja *Polyphemus exiguus* néven.

Amennyire azt a rendelkezésemre állott irodalom adatai alapján megállapítanom sikerült, ez idő szerint a következő, kizárólagos tengeri *Cladocerák* ismeretesek: *Polyphemus exiguus* Sars.; *Cercopagis socialis* Sars., *C. robusta* Sars., *C. micronyx* Sars., *C. prolóngata* Sars., *C. tenera* Sars., *C. anonyx* Sars., *Apagis cylíndrata* Sars., *Evadne producta* Sars., *E. anonyx* Sars., *E. camptonyx* Sars., *E. trigona* Sars., *E. Nordmanni* Lov., *E. spinifera* P. E. M., *E. tergestina* Cls., *Podon intermedius* Lillj., *P. Leuckartii* Sars., *P. Schoedlerii* Czern., *P. polyphemoides* Leuck., *P. Schmackeri* Poppe, *P. trisetosus* Kräm., *P. brevicaudis* Dana, *Penilia Schmackeri* Rich., *P. orientalis* Dana, *P. avirostris* Dana.

Itt megjegyzem azt, hogy a felsorolt fajok nevein kívül még néhány mással is találkozunk az irodalomban, nevezetesen a következőkkel: *Evadne mediterranea* Cls., *E. aspinosa* Kräm., *Penilia pacifica* Kräm., *Podon minutus* Sars., *P. Mecznikovii* Czern., ezek azonban csupán synonymek. Az *Evadne mediterranea*-t Claus C. maga ejtette el, mint hiányosan jellemzett és többé fel nem ismerhető fajt.⁸⁾ Az *Evadne aspinosa* Kräm., mint azt Hansen J. kimutatta⁹⁾ s az összehasonlítás alapján arról magam is meggyőződtem, azonos az *Evadne tergestina* Cls. fajjal. A *Penilia pacifica* Kräm. faj a Hansen J. felfogása szerint a *Penilia Schmackeri* Rich. synonymje.¹⁰⁾ A *Podon minutus* Sars. és *Podon Mecznikovii* Czern. a Poppe S. synonymikai tanulmányai szerint azonosak a *Podon polyphemoides* Leuck. fajjal.¹¹⁾

Ezekhez a kizárólag tengeri nemekhez és fajokhoz csatlakoznak a brak-vízben élőkön kívül azonban olyanok is, a melyek eredetileg édesvíziek, de azért egyes tengeröblökben is néha megtalálhatók. Ezeknek a száma azonban meglehetősen csekély s névszerint

7) Sars G. O., Pelagic Entomostraca of the Caspian Sea. — Annuaire du Musée Zool. de l'Acad. imp. d. scienc. de St. Petersburg. 1897.

8) Claus C., Zur Kenntniss des Baues und der Organisation der Polyphemiden — Denkschr. d. k. Akad. d. Wiss. Math. Naturw. Cl. Wien. Bd. 37. 1877. p. 138.

9) Hansen H. J., Die Cladoceren und Cirripeden der Plankton-Expedition p. 11.

10) Hansen H. J., Loc. cit. p. 4—5.

11) Poppe S. A., Ein neuer Podon aus China nebst Bemerkungen zur Synonymie der bisher bekannten Podon-Arten. — Abhand. naturw. Verein in Bremen, Bd. 9. 1888. p. 295—300.

a következők: *Polyphemus pediculus* De Geer, *Leptodora hyalina* Lillj., *Bosmina longirostris* O. F. M., *Ceriodaphnia quadrangula* O. F. M. és *Simocephalus vetulus* O. F. M.¹²⁾ Mindezek a fajok pedig majdnem kizárólag az édesvízzel meglehetősen keverődött Keleti tenger öbleiből ismeretesek.

A felsorolt, kizárólag tengeri *Cladocera*k, mint már jeleztem, az egy *Penilia*-genusba tartozó fajok kivételével valamennyien a *Polyphemidae*-család tagjai és legfontosabb jellemvonásuk az, hogy törzsük héja nem két kagylószerű, elől, hátul és alól egymástól és a törzstől is független s a lábakat teljesen eltakaró lemezt alkot, mint a *Leptodoridae*-család kivételével a többieké, hanem csupán a törzs hátoldalát s a költőüreget befedő kúpok, a lábak pedig minden esetben szabadok. Maga az egész test, főleg pedig ennek hátulso fele többé-kevésbbé gömb-, vagy tömlőforma. A lábak hengeresek, ízeik könnyen felismerhetők, csúcsukon karmosak, a kopolyúfüggelékét képviselő epipodit csenevész, csupán a második és harmadik láb páron van meg; az exopodit szabályszerint ujjforma hengeres nyujtvány, mely csúcsán két-három, de a lábak és fajok szerint változó számú sörtével fegyverzett. A láb párok száma mindig négy. Az első csáppár szabad, de a fej alsó szegélyéhez simult. Az ide tartozó eddig ismert nemek közül a *Bythotrephes* Leyd. az egyedüli, a melynek tengeri fajai nem ismeretesek, de a *Cercopagis* Sars. és *Apagis* Sars. nemekéi oly közel rokonai, hogy egyesítésök nagyobb erőszak nélkül is végrehajtható lenne.

Az Európa körüli tengerek között nincs egy sem olyan, a melynek víztömegéből, valamelyik, vagy esetleg több öbléből tengeri *Cladocera*t s illetőleg a Kaspi tenger kivételével, a *Podon*-vagy *Evadne*-genusba tartozó egy- vagy több fajt eddig fel ne jegyeztek volna. De amíg az Északi- és Keleti tengerekben tenyészőket Lovén-tól kezdve a bűvárok egész sora tanulmányozta, addig a Földközi- s kivált az Adriai tengerben élőkkal kevesen foglalkoztak, és Claus C. volt az egyetlen, a ki két rendbeli dolgozatában¹³⁾ az anatómiai viszonyok beható tanulmányozása kapcsán a trieszti öbölből három fajt jegyez fel, névszerint a következőket: *Podon intermedius* Lillj., *Evadne spinifera* P. E. M., és *Evadne tergestina* Cls. Ezek az adatok különben ez ideig az egyedüliek, a melyek az Adriai tengerre vonatkozólag az irodalomban a mai napig szerepelnek s ezekre támaszkodik Carus V. a „Prodromus faunae mediterraneae“ című művében, a mennyiben a 389—390-ik lapon a triesti öbölből ugyanezt a három fajt jegyzi fel.

A magyar tud. Akademia math. és természettudományi állandó bizottságának anyagi támogatásával alkalmam nyílt az 1893-ik év

¹²⁾ Guerne I. de., Sur les genres Ectinosoma Boeck. et Podon Lillj. etc — Bull. de la Soc. Zool. de France T. XII. 1887. p. 17.

¹³⁾ Claus C., Ueber *Evadne mediterranea* nov. sp. und *polyphemoides* Leuck. — Würzburger Naturw. Zeitschr.

Julius- és az 1894-ik év május havában, a kir. n. Természettudományi Társulat állattani szakosztályának a Quarnerón tett tanulmányi kirándulása folyamában planktonanyagot gyűjtenem. A borszeszben konzervált gyűjtött anyag átvizsgálásakor számos más planktonikus állatka mellett *Cladocérákra* is akadtam, a melyeket ezen alkalommal bemutatni kívánok, annyival is inkább, mert a Quarneróban tenyészesőket még eddig senki sem konstataálta, a minek oka különben egyszerűen az, hogy gyűjtésőkkel és tanulmányozásukkal ez ideig senki sem foglalkozott, mert tenyészesük a Claus C. triesti adatai alapján már a priori feltehető volt épen úgy mint az istriai félszigeten s a dalmát partokon tenyésző szárazföldi állatoké Fiume környékén.

A fent említett években tett kirándulásaim alkalmával gyűjtött anyagban a *Polyphemidae*-család *Podon* Lillj. és *Evadne* Lov. genusába tartozó négy fajt találtam. A fajok feljegyzése és bemutatása előtt azonban szükségesnek látom az irodalom jelenlegi és rendelkezésemre álló adatai alapján a két genus jellemeiről és egymáshoz való viszonyáról szólni.

Az *Evadne* Lov. genus jellemeit Müller P. E.¹⁴⁾ és utánna a többi bűvár is abban látta, hogy a fej és törzs észrevétlenül, bemélyedés nélkül megy át egymásba, a kettő között éles határvonal nincs; a törzs s illetőleg költőüreg tömlőforma, hátul kerekített, vagy hosszabb-rövidebb tövisnyujtvánnyal végződik; a potroh vége többé-kevésbé aláfelé tekint.

A *Podon* Lillj. genus jelleme az első auctor¹⁵⁾ és Müller P. E.¹⁶⁾ szerint is a fejet és törzset elválasztó meglehetősen éles bemélyedés; a mindig gömbforma törzs, illetőleg költőüreg, a potroh többé-kevésbé hátrafelé tekintő vége s az előre néző szem.

A két genusnak eme jellemzését azonban nagymértékben megzavarták a Sars G. O. által leírt kaspitengeri *Evadne*-fajok, főleg pedig az *Evadne producta* Sars., *E. camptonyx* Sars. és *E. trigona* Sars¹⁷⁾, a mennyiben közülök a két elsőnek fejét és hosszúra nyult törzsét a *Podon*-fajokéra emlekeztető bemélyedés választja el, az *Evadne trigona* szintén bemélyedéses egyénei között pedig olyan is akad, a melynek törzse rövid, majdnem gömbforma tömlő.¹⁸⁾ E körülmény a Sars G. O. figyelmét sem kerülte el és megjegyzi azt, hogy a kaspitengeri fajok alapján a *Podon* Lillj. és *Evadne* Lov. genus akár egyesíthető is, ez esetben a prioritás jogánál fogva az *Evadne* Lov. genus név jutna érvényre.

És a Sars G. O. föltevése, felfogásom szerint, teljesen helyes; mert a tőle leírt, épen említett fajok annyira megzavarják a *Podon* Lillj. és *Evadne* Lov. genusok jellemeinek önállóságát,

¹⁴⁾ Müller P. E., Danmarks Cladocera. -- Naturh Tijdskr. 3. Raekkv. Bd.V. p. 222.

¹⁵⁾ Lilljeborg W., Loc. cit. p. 161.

¹⁶⁾ Müller P. E., Loc. cit. p. 214.

¹⁷⁾ Sars G. O., Loc. cit. p. 30—37.

¹⁸⁾ Sars G. O., Loc. cit. Pl. 3 Fig. 24.

feltétlen érvényességét, hogy ennek alapján elválasztásuk erőszak nélkül nem lehetséges.

A *Cladocera*k csoportjában ugyan eddig egyáltalán nem alkalmazták a nemeknek alnemekre különítését, az utóbbiaknak megkülönböztetését, ennek daczára azonban, a fent körvonalozottak alapján s az eddig leírt fajok tömkelegében való könnyebb tájékozódás kedvéért, a magam részéről czélszerűnek látom a genus jellemeinek újonnan való, kimerítőbb körvonalozása mellett, keretén belül alnemek felállítását. E részben pedig előre kívánom bocsátani azt, hogy a prioritás jogának szem előtt tartása mellett az eddig *Evadne* Lov. és *Podon* Lillj. genus nevek alatt leírt összes fajokat én az *Evadne* (Lov.), újonnan karakterizált nembe egyesítem s ennek keretén belül *Evadne* s. str., *Pseudevadne* n. sbg. és *Podon* (Lillj.) alnemeket különböztetek meg s illetőleg állítok fel, a melyeknek jellemeit a következőkben látom összegezhetőeknek.

Gen. *Evadne* (Lov.) Dad.

Evadne Loven, Loc. cit.; Müller P. E., Loc. cit. p. 222., Sars G. O., Loc. cit. p. 29; Hansen H. J. Loc. cit. p. 9. etc.

Podon Lilljeborg, Loc. cit. p. 161; Müller P. E., Loc. cit. p. 214; Hansen H. J., Loc. cit. p. 7.

Pleopis Dana, Loc. cit. p. 1269.

A fej és törzs között majd semmi, majd gyenge, majd erős bemélyedés van; a törzs, illetőleg a költőüreg tömlő- vagy gömbforma; a fej előre vagy lefelé irányul; a lábak exopoditja egyizű ujjforma, csúcsán 1—4 sörtés; a potroh vége le- vagy hátrafelé tekint. E genus magában foglalja az eddig *Evadne* Lov. és *Podon* Lillj. néven leírt összes fajokat.

1. Subgen. *Evadne* s. str.

Evadne Loven, Loc. cit.; Müller P. E., Loc. cit. p. 222.

Claus C. Zur Kenntniss etc.; Hansen H. J., Loc. cit. p. 9.; Sars G. O., Loc. cit. pro parte.

A fejet és törzset semmi bemélyedés sem választja el; a törzs, illetőleg a költőüreg tömlőforma, hátrafelé keskenyedik, csúcsa hegyesen kerekített vagy tüskébe megy ki, a fej föl s illetőleg lefelé irányul, a potroh csúcsa alá felé tekint. Az eddig leírt fajok közül, felfogásom szerint, a következők tartoznának ide: *Evadne Nordmanni* Lov., *E. spinifera* P. E. M., *E. tergestina* Cls., *E. anonyx* Sars.

2. Subgen. *Pseudevadne* n. subg.

Evadne Sars G. O., Loc. cit. p. 29. pro parte.

A fejet és törzset sekély vagy éles bemélyedés választja el; a törzs, illetőleg a költőüreg tömlőforma, hátrafelé keskenyedik, rendesen kihegyesedett, kivételesen hegyesen kerekített s ekkor majdnem gömbforma; a fej föl s illetőleg lefelé irányul; a potroh vége alá felé tekint. Az ide tartozó fajok valamennyien a Kaspi tenger lakói s névszerint a következők: *Evadne producta* Sars., *E. camptonyx* Sars., *E. trigona* Sars.

3. Subgen. *Podon* (Lillj.) Dad.

Podon Lilljeborg, Loc. cit. p. 161.; Müller P. E., Loc. cit. p. 214.; Claus C., Zur Kenntniss etc; Poppe S. A., Loc. cit; Guerne I. de, Loc. cit. p. 7.; Hansen H. J., Loc. cit. p. 7.

A fejét és törzset éles bemélyedés választja el; a törzs, illetőleg a költőüreg gömbforma; a fej egyenesen előre áll a törzs hossz tengelye irányában; a potroh vége hátrafelé irányul.

Ebbe az alnembe tartoznak a korábban *Podon*-genus név alatt leírt összes fajok, névszerint a következők: *Podon intermedius* Lillj., *P. Leuckartii* Sars., *P. Schoedleri* Czern., *P. polyphemoides* Leuck., *P. Schmackeri* Poppe, *P. trisetosus* Kräm.; *P. brevicaudatus* Dana. Itt megjegyzem azt, hogy a felsorolt fajneveket a Poppe S. A. közleményében kifejtett irányelvek alapján vettem fel s illetőleg a synonymekkel szemben teljesen a Poppe S. A. nyomdokait követem.¹⁹⁾

A flumei öbölben s illetőleg a Quarneróban talált négy faj közül kettő az *Evadne* s. str., kettő pedig a *Podon* alnembe tartozik s ezeknek rövid ismertetését a következőkben foglalhatom össze.

Gen. *Evadne* (Lov.) Dad.1. Subgen. *Evadne* s. str.1. *Evadne spinifera* P. E. M.

3. ábra.

Evadne spinifera Müller P. E., Loc. cit. p. 225. Tab. VI. Fig. 11—13.; Claus C., Zur Kenntniss etc. p. 138. Taf. 6. Fig. 21.; Hansen H. J., Loc. cit. p. 10.

Feje és törzse között bemélyedés nincs; törzse, illetőleg költőüreg tömlőforma, hátul meglehetősen hosszú, vékony és hegyes tövisnyujtványban végződik; három első lábparjának exopoditja 2-, a negyediké egy erős sörtével végződik.

E fajt legelőször Lilljeborg W. találta meg²⁰⁾, de *Evadne Nordmanni* Lov. néven ismertette. Müller P. E. fedezte fel a két faj közötti különbséget és választotta el őket egymástól. Az Európa-körüli tengerek közül feljegyezték a Keleti-, Északi-, Földközi tengerből (Hansen H. J.), az Atlanti oceán számos pontjáról (Hansen H. J.) és az Adriai tengerből, mely utóbbiból Claus C. ismertette 1877-ben, még pedig a triesti öbölből. Mint azt Hansen H. J. is feltételezi, nem lehetetlen, hogy e faj Ausztrália partjain, illetőleg a Déli tengerben is tenyészik. Hansen szerint ugyanis valószínű, hogy a Krämer említette *Evadne spinosa* név sajtóhibából került az *Evadne spinifera* helyére, annyal bizonyosabban, mert *E. spinosa* nevű faj még eddig nincs.

¹⁹⁾ Poppe S. A., Loc. cit.²⁰⁾ Lilljeborg W., Loc. cit. Tab. XVII. Fig. 1.

A fiumei öbölben s illetőleg a Quarneróban e faj közönségesnek mondható, a mennyiben én a következő termőhelyekről gyűjtött planktonanyagban találtam meg: Fiume, kikötő s az egész öböl; Buccari; Veglia es Arbe között a nyílt tenger; Carlopago; Veglia és Cherso között a nyílt tenger; Cirkvenicza, Scoglio San Marco; Martinsicza. A nyílt tengerben tenyésző példányok rendesen nagyobbak, mint az öblökben s különösen a fiumei kikötőben élők.

2. *Evadne tergestina* Claus.

4. ábra.

Evadne tergestina Claus C., Zur Kenntniss etc. p. 140. Taf. 5. Fig. 15. 16. etc.; Hansen H. J., Loc. cit. p. 11.

Feje és törzse között bemélyedés nincs; törzse, illetőleg költőüregre tömlőforma, hátul többé-kevésbbé hegyesen kerekített, tövisnyujtvány nélkül; *első lábpárának exopoditja 2-, a másodiké és harmadiké 3-, a negyediké egy erős sörtével végződik*; ezekhez járul még az is, hogy majdnem minden példány költőüregének falazatában, szabályos sorokban, sárgásbarna festék-sejtek vannak.

E fajt Claus C. ismertette először a triesti öbölből. Én 1886-ban a nápolyi öböl planktonyagában találtam meg²¹⁾ és dolgozatomban specialiter sárgásbarna festéksejtjeivel foglalkoztam, a melyeket *Zooxanthellák*-nak nyilvánítottam. Hansen H. J. az Atlanti ocean több pontjáról és az Indiai oceánból jegyezte fel; míg Krämer *Evadne aspinosa* néven a Déli tengerből említi. A fiumei öbölben és általában a Quarneróban meglehetősen gyakori, bárha nem oly közönséges, mint az előbbi. Én a következő helyeken gyűjtött planktonanyagban találtam meg: Fiume, az öböl és a kikötő; Veglia és Cherso között a nyílt tenger; Scoglio San Marco. Mindannak daczára, hogy nagyobb számú példány állott rendelkezésemre, én hímet nem találtam, míg Claus-nak sikerült a hímet is tanulmányoznia.

2. Subgen. *Podon* (Lillj.) Dad.

3. *Evadne intermedia* (Lillj.)

5. ábra.

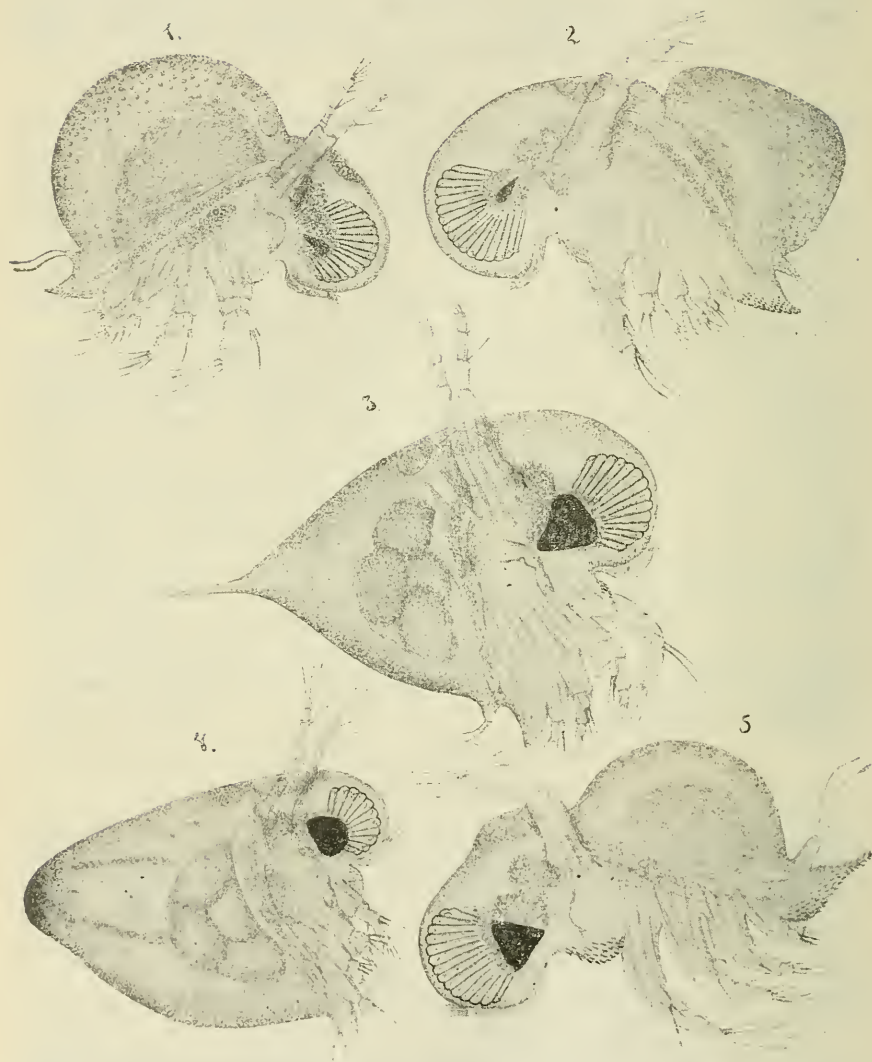
Podon intermedius Lilljeborg, Loc. cit. p. 161.; Müller P. E., Loc. cit. p. 215, Tab. V. F. 22., Tab. VI. Fig. 1—4.; Claus, Zur Kenntniss etc. p. 138. Taf. 7. Fig. 23.; De Guerne, Loc. cit. p. 9.; Poppe S. A. Loc. cit. p. 298.; Hansen, Loc. cit. p. 8.

Evadne polyphemoides Claus. *Evadne mediterranea* etc. p. 238—246. Taf. VI. Fig. 5.

A fejet és törzset éles bemélyedés választja el; a költőüreg gömbforma: *első és utolsó lábpárjának exopoditja 2-, a másodiké és harmadiké egy erős sörtével végződik*.

²¹⁾ D a d a y J., Az *Evadne tergestina* sárgásbarna festéksejtjei. — Orv. termtud. Értes. 1887.

Fiumei Cladocerák.

1. ábra. *Evadne polyphemoides* Leuck.: ♀ 2. ábra ugyanaz, ♂; 3. ábra. *Evadne spinifera* P. E. M. ♀; 4. ábra. *Evadne tergestina* Cls. ♀; 5. ábra. *Evadne intermedia* (Lillj) ♀ 200 szoros nagyítás után.

Az Európa-körül tengerekben igen elterjedt faj, a melyet ez ideig a Keleti-, Északi-, Földközi tengerből s az Atlanti oczeánból jegyezték fel. Az Adriából Claus C. jegyezte fel még ez ideig a triesti öbölből. Úgy látszik, hogy az Adriai tengerben nem nagyon gyakori, a mennyiben Claus C. csupán két alkalommal találta, én pedig egyetlen példánynak jutottam birtokába a fiumei öbölből gyűjtött planktonanyagból, ez egy ivarérett nőstény volt.

4. *Evadne polyphemoides* (Leuck.)

1., 2. ábra.

Evadne polyphemoides Leuckart, Über das Vorkommen eines saugnapfartigen Haftapparates etc. — Arch. f. Naturg. 25. Jahrg. I. Bd. 1859. p. 262. Taf. VII. Fig. 5.

Pleopis minutus Sars, Oversigt af de af ham Omegnen af Christiania jagtt. Crustacea Cladocera. — Forh. Vid. Selsk. i Christiania. 1861. p. 294.

Podon Mecznikovii Czerniavski, Materialia ad. zoogr. ponticam comparatam. p. 59. 59. (Sec. Poppe).

Podon minutus Guerne de, Loc. cit. p. II. Pl. VI. Fig. 7—14.

Podon polyphemoides Poppe S. A., Loc. cit. p. 298., Hansen H. J., Loc. cit. p. 8.

A fejét és törzsét éles bemélyedés választja el; a költőüreg gömbforma; három első lábpárjának *exopoditja* 3-, a negyediké 2 erős sörtével végződik.

E faj, mint azt a synonymjegyzék is mutatja, az irodalomban jó ideig több néven szerepelt, míg végre 1888-ban Poppe S. A. a synonymek összeállítása alapján kimutatja a helyes nevet. Az Európa-körül tengerekben igen gyakori. Feljegyezték a Keleti-, Északi-, Földközi- és Fekete tengerből, az Atlanti oczeánból és a Déli tengerből. Az Adriából még eddig senki sem jegyezte fel s így ide vonatkozólag fiumei termőhelye az első adat. Én csupán a fiumei öböl planktonanyagában találtam meg még pedig nőstényeket (1. ábra) és hímeket (2. ábra) egyaránt, de míg a nőstényekből fölös számú egyént gyűjtöttem össze, addig hímeket csupán egyetlen sikerült felismernem.

Lepke-faunánk gyarapodása 1900-ban.

Irta: A. Aigner Lajos.

Több ízben hangoztattam, hogy Magyarország bármely vidékének gondos és sok éven át folytatott alapos átkutatása nem csak hazánk faunájára, hanem még a tudományra nézve is nem egy új lepke alak ismeretéhez fog vezetni. Ezt az állítást beigazolja Eperjecs vidéke s illetve az az eredmény, melyet ott Dahlström